

СИЛАБУС курсу «Правові обов'язки: історія, філософія та теорія» 2020-2021 навчального року	
Назва курсу	Правові обов'язки: історія, філософія та теорія
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра теорії та історії держави і права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність 081 Право Галузь знань 08 Право
Форма навчання	Денна, вечірня, заочна
Викладачі курсу	Галас Володимир Іванович кандидат історичних наук, доцент Попович Терезія Петрівна кандидат юридичних наук, доцент
Посилання на робочу програму	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25411
Коротка анотація курсу	Курс «Правові обов'язки: історія, філософія та теорія» є вибірковою дисципліною для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право, яка викладається в 1 семестрі в обсязі трьох кредитів ECTS. Обсяг курсу становить 22 години лекційних, 14 годин семінарських, 54 години самостійної роботи.
Мета та завдання курсу	Метою та завданнями вивчення навчальної дисципліни «Правові обов'язки: історія, філософія та теорія» є формування у здобувачів ступеня доктора філософії теоретично обґрунтованих висновків щодо поняття, юридичної природи, становлення та розвитку категорії правових обов'язків; обґрунтування необхідності вдосконалення чинної системи основних обов'язків; їх класифікація; визначення змісту та складових правового статусу особи і місця обов'язку з-поміж них, а також характеру співвідношення та взаємозв'язку між поняттями «право» і «обов'язок»; вирішення низки теоретичних і практичних проблем їх реалізації; пошук та опрацювання конкретних пропозицій з удосконалення законодавства щодо забезпечення ефективного механізму реалізації основних обов'язків та його дієвих гарантій.
Очікувані результати навчання	Очікуваними результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачами є: 1.Здатність до ведення діалогу й аргументування під час публічних виступів та проведення занять з навчальною метою 2.Вміння організувати та володіти навичками під час різних етапів дискусії у службовій взаємодії (докомунікативний,

	комунікативний та посткомунікативний етапи). 3.Напрацювання комунікативних, дидактичних, гностичних та проєктивних здібностей з метою викладання юридичних дисциплін на високому рівні 4.Здатність осмислювати та аналітично оцінювати складні наукові проблеми в галузі розвитку правового життя в Україні та в зарубіжних країнах 5.Вміння проявляти креативність, виявляти творчий підхід при здійсненні наукових досліджень 6.Вміння відображати результати досліджень у різних видах наукових робіт (тезах, статтях тощо) 7.Напрацювання навичок щодо самостійного осмислення процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві, у пошуку шляхів до гуманізації суспільних відносин та втілення правових цінностей з позицій доктрини верховенства права 8.Здатність до формування відповідних світоглядних позицій на основі розуміння сутності базових правових феноменів, їх місця і ролі в житті суспільства з метою якісного підвищення рівня професійних компетентностей 9.Здатність формулювати правові обґрунтування та висновки, пропозиції, рекомендації у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у аналогічних закордонних 10.Здатність формувати абстрактні поняття і оперувати ними, використовуючи прийоми логічного мислення 11.Здатність при здійсненні наукових досліджень виявляти змістовну, методологічну (світоглядну) і програмно-оціночну частину різноманітних філософсько-правових теорій та доктрин 12.Здатність давати критичну оцінку й переосмислювати накопичені знання щодо розвитку правових феноменів, застосовуючи метод рефлексії
Ключові слова	Обов'язок, правовий обов'язок, конституційний обов'язок, правовий статус людини, права людини
Теми	1.Історико-методологічні характеристики правових обов'язків. 2. Обов'язки як складова правового статусу особи. 3. Природа юридичного обов'язку: сучасний стан та основні тенденції розвитку. 4. Конституційні обов'язки: сутнісні характеристики. 5. Механізм реалізації основних обов'язків.
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці першого семестру
Навчальні методики	Лекції, презентації, обговорення актуальних питань, наукові дискусії за результатами представленого есе.
Оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: • за роботу на семінарських заняттях: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; • захист підготовленого есе перед аудиторією: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50.

Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюються за такими критеріями:

- оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї також вільно їх висловлювати.
- оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки.
- оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, може продукувати нові думки та ідеї, а також застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.
- оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та практичної діяльності, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.
- оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який

	володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізі інформації, не може продукувати нові думки та ідеї.
Орієнтовні питання для підсумкового контролю	1. Розвиток уявлень про правові обов'язки: основні етапи та загальна характеристика. 2. Поняття обов'язку у філософсько-правовій думці Давнього Китаю. 3. Поняття обов'язку у філософсько-правовій думці Давньої Греції. 4. Поняття обов'язку у філософсько-правовій думці Давнього Риму. 5. Вчення про обов'язки С. фон Пуфендорфа. 6. Розуміння обов'язку у філософсько-правовій спадщині І. Канта. 7. Поняття обов'язку у філософсько-правовій спадщині Г. Ф. В. Гегеля. 8. Методологічні засади дослідження правових обов'язків. 9. Значення обов'язків у структурі правового статусу особи. 10. Право та обов'язок: співвідношення понять. 11. Єдність прав і обов'язків як принцип права. 12. Сучасні наукові підходи до розуміння категорії правового обов'язку. 13. Типологія правових обов'язків. 14. Юридичний обов'язок як правова цінність. 15. Юридичний обов'язок в умовах розвитку трансгуманізму: еволюція змісту. 16. Права людини четвертого покоління і юридичні обов'язки: вектори впливу. 17. Поняття та властивості конституційних обов'язків. 18. Класифікація конституційних обов'язків. 19. Система конституційних обов'язків згідно Конституції України. 20. Поняття і структура механізму реалізації основних обов'язків. 21. Гарантії реалізації основних обов'язків. 22. Умови й чинники, що впливають на реалізацію основних обов'язків. 23. Конституційні обов'язки у рішеннях органів конституційної юрисдикції: зарубіжний та вітчизняний досвід. 24. Основні обов'язки у практиці ЄСПЛ.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Білоскурська О. В. Конституційний обов'язок додержуватись Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Київ, 2008. 201 с. 2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Том 3: Загальна теорія права / редкол.: О. В. Петришин (голова)

та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. Х.: Право, 2017. 952 с.

3. Загальна теорія права: підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.

4. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.

5. Каримова Р. Р. Юридические обязанности: сущность и проблемы реализации: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Екатеринбург, 2008. 228 с.

6. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 350 с.

7. Коршунова И. В. Обязанность как правовая категория: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Абакан, 2004. 179 с.

8. Летнянчин Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики: монографія. Харків, 2006. 267 с.

9. Черновол О. П. Юридичні обов'язки людини і громадянина: теоретичні моделі правового забезпечення та реалізації: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 192 с.

10. Юрчак І. Р. Обов'язки особи: теоретико-правовий вимір: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2017. 185 с.

Допоміжна література:

1. Богдан Гаврилишин. Пропонована Декларація Обов'язків Людини. Українська Правда. 16 квітня 2015 р. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/gawtrylyshyn/552f67473786e/>

2. Гончарук Е. В. Институт основных обязанностей человека и гражданина в конституционном праве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Москва, 2005. 167 с.

3. Грачев Т. С. Единство прав и обязанностей как принцип права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Краснодар, 2010. 199 с.

4. Кемрюгов Т. Х. Конституционные обязанности личности в решениях Конституционного суда Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Санкт-Петербург, 2017. 173 с.

5. Конституція Французької Республіки від 22 серпня 1795 р. (Декларація прав і обов'язків людини і громадянина). URL: http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/uf/iogip/study/studentsbooks/histsources2/igpzio42/

6. Молдован В. В., Чулінда Л. І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина: Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2012. 206 с.

7. Пушкіна О. В., Шкабаро В. М., Заворотченко Т. М. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: Підруч. Д.: Вид-во ДУЕП імені Альфреда Нобеля, 2011. 336 с.

8. Універсальна декларація обов'язків людини. URL:

	https://www.interactioncouncil.org/sites/default/files/Ukrainian.pdf 9. Попович Т. П. Правові обов'язки у сфері реалізації репродуктивних прав людини. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 8. С. 215-219. 10. Попович Т.П. Юридичний обов'язок як правова цінність. Часопис Київського університету права. 2020. № 2. С. 43-47. 11. Попович Т.П. Соціальні обов'язки: теоретико-правові аспекти. Часопис Київського університету права. 2020. № 1. С. 71-74. 12. Рудаков А. А. Парные юридические категории: теория прав и обязанностей: монография. ООО «Проспект», 2015. 226 с. 13. Чернега А. П. Сутність юридичного обов'язку як категорії. Науково-практична Інтернет-конференція (Київ, 03.03.2015). Київ, 2015. URL: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1002. 14. Popovych T. The issue of cloning in the light of defining human legal and moral obligations Visegrad Journal on Human Rights. 2020. № 2 (volume 1). P. 184-190. 15. Popovych T. Constitutional and legal obligation: scientific approaches to understanding. Visegrad Journal on Human Rights. 2018. № 6. (volume 1). P. 156-160.
--	---